

Güneydoğu sorunlarına bakış denemesi

ÖZCAN Alper, ilk filmi *Sonbahar*'la çok kişiyi büyüledi. Onların arasında ben de vardım: Politik bir hikayeye müthiş bir anlatım estetiğini, radikal bir tavrla sınırsız bir melankoliyi, karakter tahliliyle Karadeniz doğasını böylesine kaynaştırmak nasıl bir iş oluyordu? Bu başarının gizi neydi?

Böylesine tepeden başlanmanın sakıncaları da var. Orson Welles'in *Yurttaş Kane* için dediği gibi: "Tepeden başlamıştım. Ondan sonra ancak inebildim!"

Elbette Alper'e hep zirvede kalma dileklerimiz sunabiliriz. Ama bu ikinci film gösteriyor ki, o kadar da kolay değil...

Alper'in tavrı temelde çok değişmiyor. Yine sağlam bir siyasal temele oturan bir gönlü hikayesi. Bu kez yaşanan değil, yaşanmayan bir gönlü hikayesi. Ama ilk filmde de zaten öyle değil miydi? Ancak asıl farklılıklar çok başka yerlerde.

Sumru, biraz Kürtçe, biraz da Hemsince (Ermenice'nin bir diyalekti) konuşabilen, azınlık sorunlarına ilgi duyan, Yaşar Kemal'in bir kitabında "Keske Anadolu'nun tüm ağtlarını kendi sesleriyle kaydedebilseydik," deyişinden etkilenerek Güneydoğu'ya, halkların sesini ve sözünü kaydetmek için gelen bir genç kızdır. Sevgilisi Harun'la yollar ayrılır ve o

Foto: Arayış/Şahin/Arayış
386: 412: AB
FILMLER ARASINDA
ATILLA DORSAY

arastırması için Diyarbakır'a gelir. Orada, sokakta tezgah kurup cakma DVD'ler (ama sanat filmleri!) satan Cın Ahmet ve özel sinemateki ile tanışır. Sonra da daha ötelere, Hakkari'ye doğru yola çıkarlar.

Sonbahar her şey karşın belli bir öykü anlatıyordu. Bu filmse belli temalara özgür biçimde yaklaşıyor. Elbette Kürt sorunu: Bir ölüm duvarı gibi uzanan 'kayıp' resimleri, kameranın önüne getirilen tankıklar, kaselere sığınan ağtlar... Ama, aynı zamanda Ermeni vatandaşlarımızın yok olan cemaatleri ve kapalı duran kiliseleriyle, neredeyse 100 yıldır yaşadıkları.

BELGESEL LEZZETİNDE

Tüm bunlar, biraz 60-70'lerin o bağımsız Amerikan (Vietnam karşıtı filmler), Fransız veya Latin Amerikan kökenli siyasal sinemasal denemeleri tadında, yine o yılların deneysel sineması kıvamında, az buçuk da bir Diyarbakır belgeseli lezzeti içinde anlatılıyor. Arada Musa Anter Hafıza Müzesi aracılığıyla yine kayıp hayatlar ve gömülen suçlar teması işleniyor. Yer yer de Cın Ahmet'in tutukunu olduğu Tarkovsky veya Angelopoulos anılıyor, anılmasa da kadın-erkek ilişkilerinde bir Antonioni havası seziliyor.

Ancak tüm bunlar tam bir bütünlüğe ulaşmadan kalıyor. Ortada ne yaşanan karakterler, ne emine boyuna islenmiş bir politik sav var. Allah'tan Alper'in sineması yer yer imdadına yetişiyor: O aştıkları vurulan atı, o Ermeni kilisesinde yankılanan Hampo'ya ağdı, o sahildeki tek ağaç, o doğuda bir sınırdaki kayıp mezarı artık hiç unutmayaçağz. Genç oyuncuları ve Mustafa Biber'in harika müziğini de kutlamak isterim.

Sonuç olarak, sırf bu saydıklarım için bile görülmeye değer...

GELECEK UZUN SÜRER

★★★

Yönetim ve senaryo: Özcan Alper

Görüntü: Feriza Çaldıran

Müzik: Mustafa Biber

Oyuncular: Gaye Gürsel, Durukan Ordu, Sarkis Serkopyan, Osman Karakoç, Erdal Kırık, Güllü Özalp Ulusoy, Asiye Dinçsoy

Nar Film

HAFTANIN YILDIZ TABLOSU	
TENTEN'İN MACERALARI	★★★★
KULE SOYUGUNU	★★★
ALMANYA'YA HOŞ GELDİNİZ	★★★
İKİLİ OYUN	★★★
JOHNNY ENGLISH'İN DÖNÜŞÜ	★★★
BEHZAT Ç. SENİ KALBİME GÖMDÜM	★★
ANADOLU KARTALLARI	★★
ZAMANA KARŞI	★★

Yeşilçam naifliğine dönüş

Eğer sevgili Burak Goral'ın temel amacı, *Sinema* dergisine söylediği "Eski Yeşilçam filmlerindeki naifliği seviyorum ve özellikle onu korumak istediğim," sözlerindeki amaçsa, bunu başarmış sayılabilir. Çünkü *Beni Unutma* gerçekten de 'sapına kadar aşk filmi' (bu benim lafım!) olmayı başaran bir film. Yani eski Yeşilçam'daki sıyrık aşk filminin sadece aşk filmi, bir diğer deyişle melodram olmayı seçmesi gibi, senaryo yazarı Goral da bir büyük aşk anlatmayı seçmiş. Elbette kaçınılmaz biçimde gereken modernleştirmeyi de getirecek... Ve bu seçimini yönetmen Özer Kızıltan'la aynı duyarlılık üzerinde paylaşmayı da bilmiş.

Çünkü eski Yeşilçam'da da aşk filmlerinde pek toplumsal fon üzerinde durulmaz, örneğin kahramanların ne yapıp ettiklerini, ekmeleklerini nasıl kazandıkları, hayatın bir sorununu (siyasal değil, ekonomiye, diğer insan ilişkilerine gündelik yaşam detaylarına) ile alıp verdikleri, perdeye yansımazdı. Sanki onlar, her şeyden arınmış saf bir aşkı yaşamak için tavrı (ya da yönetmen) tarafından özenle seçilmiş insanlar olurdular.

Bu filmde de bu duyguyu var. Ki gerçekliği meydan okuyor. Örneğin Sinan'la Olca'yın hemen aynı anda müstakbel eşleriyle bozuşmaları, sonrasında yine aynı anda ve aynı mekanda bultunup tanışmaları, herhangi bir gerçeklik tasıyormu? Benzer biçimde, evliliklerinden hemen sonra Olca'yın gördüğü rüya (veya kabusu) bize ani bir felaket duygusu veriyor: Belli ki işler yolunda gitmeyecek ve ikili için

zor günler başlayacak... Öylesine ani ki, insanın içinden "Yahu sunlar bırakaydınız da mutlu mesut birkaç yıl geçirelecekti," demek geliyor!

Ama işte melodram budur, melodramın hası böyle olur. Melodram gerçekçi detaylarla vakit kaybetmez, tüm dikkatini aşka ve onu saran olumlu-olumsuz olaylara verir. Hayatın değil, kalbin yansımaları olmayı seçer.

AŞK FİLMİ YAPMAK HERKESİN HAKKI

Film de bunu seçiyor. Ve o yolda cesur biçimde, sonuna dek gidiyor. Böylece kendi içinde inandırıcılığı ve etki gücüne emniyeti biliyor. Oyuncu seçimi böyle filmlerde yassamsadır. Oyun gücünü bildiğimiz Mert Fırat ve benim için yepyeni oyuncu, Nil Karabrahimgil'le Muhterem Nur kansasını bir yüzü olan Açeyle Devrim Yılmaz, tam bir uyum sağlıyor. Tuba Ünsal ve Kenan Coe'nin yardımcı, Aliye Uzunatağan ve Ünal Silver'in karakter oyunculukları, **Anjelika Akbar**'ın müziği de çok iyi.

Geriyne bir soru kalıyor: *Takira* ile hepimizin basıyaptı saydığı, sinemamızda bireyle inanç ilişkisini ilk kez derinlemesine ele alan bir filmle işe başlayan Özer Kızıltan'dan beklenen film miydi bu? Elbette onun da tıpkı *Sonbahar*'ın Özcan Alper'i gibi, zirveden baslama sorunu var. Ama zalim olmayalım. Bir sanatçı hep aynı filmi yapamaz, hep basıyaptı çıkaramaz. Ve de aşk filmi yapmak, herkesin demokratik hakkıdır. Bir kereliğine de olsa!

BENİ UNUTMA

★★★

Yönetmen: Özer Kızıltan

Senaryo: Burak Goral

Görüntü: Soykut Turan

Müzik: Anjelika Akbar

Oyuncular: Mert Fırat, Açeyle Devrim Yılmaz, Tuba Ünsal, Kenan Coe, Ünal Silver, Melis Babadağ, Aliye Uzunatağan, Hakan Yufkacıoğlu, Gül Erda / AFS Film

Mitolojik çağa teknolojik bakış

Filme bir çizgi roman estetiği hakim.

YİNE antik Yunan tarihinin bir sayfasını anlatan, ancak büyük ölçüde özel efektlerle başyaran 2006 yapımı tarihsel fantezi 300'ün yolundan giden bir film. Proje konsepti ve yapımcıları aynı, ancak yönetmenliği Zack Snyder'den klip reklam kökenli Tarsem Singh devralmış.

Böylece, yaklaşık 3 bin yıl önce, Yunan tanrılarının da karıştığı mitoloji ağırlıklı bir serüveni izliyoruz. Görülmemiş biçimde kana susamış kral Hyperion, Olimpos tanrılarından ve onların insanları yönetmesinden bıkmıştır. Onlara karşı savaş açar. Güvendiği, tanrılara yenilip ortadan kaybolan Titanlar'ı özgür bırakıp savaşmaktadır. Ama tanrılar tanrısı Zeus de elbette boş durmaz. Ve annesini

de öldürten zalim krala karşı yoğun bir nefret besleyen, tek ustası ve adale yığını Theseus'u göreve yollar.

Film makul ölçüde oyalayıcı denebilir. Yine gösterişli sahneler, özel efektlerle sonsuz dek çoğaltılan yığınlar, azgın dalgalar, karanlık semalar...Ve ölümün neredeyse perdeden yayılan kokusu.

ÜÇ BOYUT GÖZ YORUYOR

Ama tüm bunlar, bir çizgi roman estetiği ve zekasıyla anlatılmış. Tanrılar tanrısı Zeus'u bu kez genecek haliyle bulmak tam bir sürpriz. O görkemli geleneksel sakallara ne oldu? Perdenin yeni çam yarması yakışıklısı Henry Cavill ve diğer yarı çıplak genç adamlar, hanımlara iç geçirilebilir! Mickey Rourke ise zalim kralda gönülünce abartmış. Çekimlerde hayli eğlenmiş olmalı! Aynı şey, deneyimli John Hurt için de söylenebilir.

Ama en kötüsü, zaten hayli karanlık çekilmiş filmin, üç boyutun kaçınılmaz sakıncası olarak daha da karanlık biçimde perdeye yansımaları. Öyle ki, bir süre sonra gözleriniz tümüyle yoruluyor. Bu teknik eksiklik giderilmediği sürece, kendi adına üç boyutlu gösterilere şüpheyle yaklaşmayı sürdüreceğim.

ÖLÜMSÜZLER

★★

Yönetmen: Tarsem Singh

Senaryo: Charley ve Vlas Parlapanides

Görüntü: Brendan Galvin **Müzik:** Trevor Morris

Oyuncular: Henry Cavill, Mickey Rourke, Luke Evans, John Hurt, Freida Pinto, Kellan Lutz, Stephen Orff, Isabel Lucas / Amerikan filmi

